

Uusi juhte Sakala Malevas

Vanarahvas teab rääkida, et veerevale kivile sammalt ei kasva. Küllap see on su-latõsi. Sageli korratatakse, et me elame muutuv maailmas. Pidevalt midagi muutub nagu iseenesest ja paljud muutetakse, pidevalt veereb midagi. Kindlasti on nii ühel kui teisel muutumisel omad põhjused ja asjaolud, mis seda esile kutsuvad või tingivad. Kaitseliitlased on teatavasti ennast vabatahtlikult pühendanud riigikaitse tegevusele ja seega mitte kutselised kaitsevälalased. Nad täidavad oma ülesandeid igapäevatoõ ja isikliku elu kõrvalt pigem harrastusena. Kindlasti aga võtab see harrastus oma aja ja mida vastutusrikkam ja laiem haardega on tegevus Kaitseliidus, seda rohkem läheb aega oma sealsele ülesannete täitmiseks ja vähem aega jääb oma perele, sest ega keegi ei saa oma põhitööd tegemata jätta ning iga töö ja tegevus võtab oma aja. Sellest lihtsast tõdemusest võib aru saada nii, et mida kõrgema astme pealik Sa Kaitseliidus oled, seda enam tuleb Sul panustada oma vaba aega riigikaitse ülesannete täitmiseks. Pidev rassimine aga väsitab ja see võib kaasa tuua nii tühimuse kui ülesannete täitmise jänni jäämise. Väsimus ja tülpimus ei aita kindlasti kaasa suhtlemisele kaaslastega, aga Kaitseliidu sõpruskonnas on edu pandiks just suhtlemine ja oma tegevuse korraldamine sõprade abiga. Terava pilguga ja hea tunnete mõistjana näeb kõrgem pealik varsti ära mõne oma alluva pealiku väsimuse tundemärgid ja nii paradoksaalsena kui see ka ei tundu, saab sel juhul sõpra aidata tema vabastamisega pealiku ülesannete täitmiseks. Vahel aitab ka ümberpaigutamine teiste, vähem aega nõudvate, ülesannete täitmiseks.

On igati arusaadav, et ükskõik millise allüksuse pealikust ka ei räägiks, selles ametis peab lisaks isiklikule aurale ja tahtmisele olema asjakohane pädevus, ehk teadmiste ja oskuste kogum. Paratamatult pole iga mehel või naisel neid häid omadusi piisavalt ja kui puudub tahtmine või mõni muu määrav tegur enda arendamiseks ja vajaliku taseme saavutamiseks, siis paraku tuleb amet anda üle teisele, kellel on need asjakohased omadused olemas. Ei ole maleva pealikult kerget otsustada ühele või teisele ametikohale sobiva isiku üle. See nõuab pikka meelt ja kainet kaalumist ennekõike silmas pidades maleva kui teraviku vajadusi ja võimalusi. Ega inimeste leidmine malevkonnas, üksikkompanii või rühma pealiku ametisse ei ole lihtne.

• Ervin Tamberg

Need on vastutusrikkad ja küllaltki suurt ajakulu nõudvad ametid. Pealegi on inimesed üsna tagasihoidlikud ja alati ei usu oma võimetesse juhi ametit pidada. Paratamatus on seegi, et vahel tuleb rakendada ka n.ö. „katse-eksituse“ meetodit. Ometi ei tohiks olla kellelegi solvumise põhjuseks, kui ta pealiku ametist vabastatakse või üle viiakse vähem silmapaistvale ametikohale. Kui inimese on ennast tõsiselt pühendanud oma riigi ja kaaskodanike vabatahtlikule teenimisele riigikaitse valdkonnas, siis saab ta seda teha ka lihtsa kaitseliitlasena ja kui ta näitab oma tegevusega ja oskuste ning võimete, et ta suudab olla juht, siis kindlasti esimesel võimalusel teda ka edutatakse.

Nüüd aga on aeg anda teada muudatustest, mis hiljaaegu Sakala Malevas on toimunud. Kaitseliidu ülema 3. veebruaril k.a. käskkirjaga nimetati alates 1. veebruarist 2012. a Sakala Maleva Lembitu üksikkompanii pealikuks ltn Arli OKAS. Samast päevast vabastati sellel ametikohalt srs Urmas FELDMANN. Vestlusest ltn Okasega tuli välja, et ta on Kaitseliidu liige alates 2002. aastast. Edasi rääkis ltn Okas: „Kaitseliitu tõi mind Villis Lindmäe, kellega olin tuttav oma töökoha kaudu. Olen oma valikuga seni olnud rahul. Kaitseliidu on viimase kümne aastaga palju arenenud. Ma olin tõepoolest enne Kaitseliitu astumist saanud hea ülevaate sellest, mida see organisatsioon endast kujutab ja milline on Sakala malev. Seda selgitasid mulle nii Villis Lindmäe kui ka toonane staabikompanii pealik n-ltn Olev Tatar. Olen Kaitseliidus olemisega rahul, sest Kaitseliidus toimub tegevusi nii nagu kaitseliitlased ise teevad ja loomulikult olen ma rahul sellega, mida ma ise ja mu sõbrad siin on teinud. Vabatahtlik organisatsioon oma tegevuses lähtub ikkagi eelkõige vabast tahtest. Pean Kaitseliidu suurimaks väärtuseks tema liikmeskonda, sel-

• Arli Okas

lest suuremat väärtust ühelgi vabatahtlikul organisatsioonil olla ei saa. Ka Kaitseliidus on neid valdkondi, kus saab teha paremini, aga ma ei tahaks selle kohta pealt viiriseda. Igal perioodil on tehtud midagi oma parema äranägemise järgi ja aja möödudes võib seda tegevust hinnata ka veaks, aga tollal, kui otsus tehti, lähtuti ainult selle aja teadmistest, võimalustest ja ressursidest. Pole päris õige aastal 2012 öelda, et aastal 2003 tehti mõni asi valesti. Minu areng ja karjäär Kaitseliidus on mulle ühest küljest üllatuseks. Ma poleks varem iial arvanud, et ma Kaitseliidus veel nühin niipalju koolipinki, aga kui oled seda teinud, siis ei saa tulemust ka suureks üllatuseks pidada ja pigem on see arengu loogiline tule. Kompanii juhtimisel pean kompanii teavitust pealiku ja personalipealiku oma töisesteks ja vajalikeks abilitseks, kellel on kindlad funktsioonid ja ülesanded, millega abistavad kompanii pealiku juhtimistegevust. Arvan, et seni, kuni kompaniil ei ole tänasest rohkem ülesandeid, ei ole vaja teisi erialapealiku rakendada, sest kompaniis on ka pealiku abi ja veebel ning nendest piisab. Suhted maleva instruktoriga ja kompanii pealikutega vahel on tõised ja sõbralikud ning loomulikult erialalised. Hetkel on kompaniis vajalikke pealiku umbes 85% ulatuses. Pädevuse küsimuses arvan, et meil kõigil võib jääda mingis osas pädevusest puudu, sest tegemist on ju suhteliselt noore kompaniga ja eks me areneме kõik koos. Toimiv käsulini on kompaniis juba olemas, see oli esimese asi, mille ma korda seadsin. Mul on ka plaan, kuidas täielikult komplekteerida kompanii pealikutega, kas ja kuidas see plaan õnnestub, eks seda näitab aeg. Plaan kohaselt on minu ülesandeks leida rühma-pealiku, kes siis omakorda peavad leidma omale sobivad jaopealiku ja nende abid. Kui mul on kellelegi kedagi soovitada, siis ma teen seda,

ei väärista vabatahtlikkust, motiivid on siis teised. Pigem tulevikku suunatud sotsiaalsed tagatised oleks palju väärtuslikumad nii tegijale kui üldsuse silmis. Mul enda karjääriluleviku suhtes ambitsioone ei ole. Malevkonnapealik on rohkem administraator kui sõjaline juht ja esialgu see ametikoht mind ei huvita. Maleva juhatusele oleks minu soovitus mitte võtta vastu otsuseid kiirustades ja rohkem kuulata ka altpoolt tulevaid soovide ja nõuandeid ning leida tasakaal vajaduste ja võimaluste vahel, mis minu arvates on juhatuse suurim kunst. Olen rahul selle suunaga, mida maleva pealik praegu on arendanud ja see selgus ning konkreetsus struktuuri ning ka tegevuse osas tuleb lõppkokkuvõttes malevale kindlasti kasuks.“

Kaitseliidu ülema käskkirjaga 21. märtsist 2012. a vabastati ltn Raivo ASUKÜLA Sakala Maleva Karksi malevkonna pealiku ametikohalt ja määrati sellele ametikohale kpr Ervin TAMBERG.

Vesteldes temaga, avaldas Mõisaküla linnapea Tamberg järgmist: „Olen Kaitseliidu liige 2000. aastast. Mõisakülas tol aastal veel kaitseliitlasi ei olnud. Minuga võttis kontakti Abja mees Henn Evert ja ka sõidupetaja Rõigas, kes veenis mind Kaitseliitu astuma ja teisisi kaasa kutsuma. Leidsin kümme kindlat tütavat aktiivsemat meest, kes olid selle mõttega päri ja nii sai rühm moodustatud. Olen oma valikuga täiesti rahul. Kaitseliidust kui seesugusest ei teadnud ma enne seda mitte midagi. Algul oli meie rühm väga monoliitne ja me tegime kõike koos, aga kusagil 2003. a paigutati meid erinevatesse allüksustesse ja see lõhkus meie rühma ühtsuse ja seda ei ole endisel kujul enam siiani suudetud taastada. Endise rühma tegevusest ei võta peale seda enam osa 5-6 meest. Nad on Kaitseliidu jaoks nagu kadunud. Minu jaoks on Kaitseliidus kõige olulisem, et toimiks korralik väljaõpe, et inimesed oleks vajaduse korral riigi kaitsemiseks hästi ettevalmistatud. Et meie väljaõpe tagaks õige käitumise kriisi olukordades ja kindlasti isiklikult pean väga oluliseks tegelemist noortega. Minu senises rühmas tegevuse korraldamisega ja teabe liikumisega probleemide ei ole. Rühmapealik annab meile vajaliku teabe edasi kiiresti ja täpselt. Omavaheline side on meesl olemas ja me oleme kõigest vajalikust alati teavitatud. Minule pakutud võimalus hakata malevkonda juhtima on mulle kindlasti suur üllatus. Pealike osas on nii malevas kui Karksi malevkonnas probleeme, näiteks Abja jaol ei ole

praegu pealikut. Mõisakülas küll asi toimib, aga malevkonnas on teisisi jagusid ja rühmi, kus praktiliselt pealikuid ei ole. Samas isiklik suhtlemine maleva staabi ohvitseridega ja allohvitseridega on meeldiv ja asjalik. Kaitseliitlaste hulgast pealike leidmisega on palju tööd. Loomulikult on iga pealiku tegevus laiem ja rohkem aega nõudev kui kaitseliitlase tegevus ja seetõttu peaks ka maleva ja Kaitseliidu ning Kaitseväge juhtkond pöörama rohkem tähelepanu nende stimuleerimisele, et kohustused ja boonused oleks tasakaalus. Kaitseliidust ma seni autasusid pole saanud peale maleva rinnamärgi ja mõne diplomi ning tänukirja malevast. Pean oluliseks veel seda, et kaitseliitlased riiklikel tähtpäevadel aga ka muul ajal, näiteks rahvakogunemistel, vabaõhupidudel jne. käiks ringi vormiriietuses ja kaitseliitlase käesidemega. Rahvas suhtub sellesse apuallikult ja asjalikult ja see tõstab Kaitseliidu mainet kohalike elanike silmis ning aitab hoida ka avalikkuse korda. Rahvas räägib kohtadel tegelikult uhkusega, et meil on Kaitseliidu rühm, meil on kaitseliitlased. Kaitseliitu tuleks rohkem tutvustada ja selgitada, mida meil on inimestele pakkuda. Pean õigeks, et kaitseliitlasi saaks näiteks kohaliku omavalitsuse ettevõtetel rakendada abiliistena või korra tagajatena. Malevkonna pealikuks pean oma suurimaks väljakutseks kogu malevkonna struktuuri tegevusse rakendamist alates malevkonna juhtorganiest ja lõpetades kõigi malevkonnas tegutsevate kaitseliitlastega. Tahan tegeleda ka nendega, kes on viimasel ajal aktiivsest tegevusest kõrvale jäänud, et nad tagasi tuua. Et oma ülesannetega toime tulla pean kindlasti veel palju õppima ja usun, et Kaitseliidu Kooli või Kaitseväge kursused annavad mulle täiendavalt vajalikku teadmised ja oskused.“

Jääb lisada, et E. Tamberg asuski õppima märtsikus Kaitseliidu Ühendatud Õppeasutuste poolt avatud reservohvitseride baaskursusel RÕIK, mille eesmärgiks on anda täiendavat sõjalist haridust riigikaitseolulistele erialade spetsialistidele, kellel juba tsiviilõrgharidus on omandatud. Ühtlasi loob see talle edulised edasiseks kaitseväliseks väljaõppeks. Jõudu ja edu uutele pealikele teie nende tegevuses soovib ka Oma Maa toimetuse ning ametiast vabastatutele edukat jätkamist nende tänuväärse tegevuses, sest igauks meist on oluline omal kohal.

OMA MAA

Viljandi, aprill 2012

Käes on aprill – naljakuu?

Jah, ehkki 1. aprillist on juba mitu nädalat möödas, oli asi vahepeal naljakas väga kaugele, kui meenutada kaevõvi liikusõnnetus-te me teedel hukkunud. Kuigi kalendri järgi on talv selleks korraks möödas ja kevad jälle käes, ei taha limateaht meile seda kena kevadet sugugi nii heldelt anda ja puistab aeg-ajalt meile suuri lumerätsakaid kaela. Päike aga käib juba kõrgelt ja näitab oma võimu ning päevgi on palju pikemaks veninud. Valget aega on rohkem. Sellevõrra ka rohkem tegevust ja toimetusi. Malevad on korraldanud juba mitmeid võistlusi ja uued on tulemas. Naiskodukaitsjad pidasid ära oma keskkogu. Malevats peetakse esinduskogusid, kus arutatakse ja analüüsitakse mõeldud tegevusi ning kavandatakse uusi, uuendatakse juhtorganeid, oodates uue Kaitseliidu seaduse kehtestamist. Pole ka kaugele seegi aeg, kui põllumehe mulda pöörata ja seemet külvama hakkavad ning karjad roheline peale lastakse. Elu lähed edasi omasoodu, nagu polekski mingit masu ega muid muresid. Oma esiisade tarkusele tuginedes ütleb mulgi mees, et „... ainult tüü om siii, mis leeva lavalle tuub“. Ja tal on tuline õigus. Tõsine ja tubli tüü oli see, mis meie esiisad mõisaorjusest päästis, pika ja pideva harjutamise tulemusena sai Jaak Känerist maailmaimeister laskmises, talutöö ja toit ning ka looduse poolt antud eeldused võimaldasid Maailma-Kristinil Berliinist tuua kaks kuldmedali. Ainult väga tugevad, töös ja elus karastunud mehed ja naised, elasid üle Siberi külmad ja nälgid ja nii mõnedki neist jõudsid tagasi sünnimaale. Näiteid võiks tuua mitmeid ja igast Eestimaa nurgast. Tänapäeval on aga saanud paljudele osaks mitte kurta raske töö vaid hoopis tööpuuduse üle. Aga nagu eelpool öeldud, kui pole tööd, pole ka leiba laual. Ja see on paljudele mureks. Küllap on õigus nendel, kes tõdeavad, et suurim kahju, mida nõukogude okupatsioon Eesti riigile ja rahvale tegi on see, et võõrutas inimesed iseiseisvast mõtlemisest ja ühistegevusest. Sellest tuleneb praegu palju abitus ja nõutus. Ei osata ega suudeta otsustada, mida peale hakata ja kellega koos tegutseda. Ja üks kindlasti ka teeklaasiga viina joomine, mis mõne sileda ajuga vennikese arvates oli okupatsiooni ajal omasuguste keskel vägitegu ja okupantidega semmides omamehke olemise märk, aitas kaasa, et tänapäeval paljude ajupotentsiaal polegi mõtlemisvõimeline, elatakse ehk rohkem instinktide järgi? Aga nagu kevadel tärkab loodus uuesti nii sünnivad ka uued inimesehakatised, kes tuleb tublideks inimesteks kasvatada ja antagu meile selleks piisavalt mõistust ja oskusi, et me pillilikult öeldes seda „leivategu“ raisku ei laseks.

R.K.

Sänna rännak 2012

Võrumaal toimus 17.-18. veebruaril juba viies Sänna rännak ning esimene Sänna matk. Rännaku raja pikkuseks oli umbes 18 kilomeetrit ja matkaraaja pikkus oli 10 kilomeetrit. Rännakul osales kolm neljalikmelist võistkonda. Matkal osales kaheksa kuue-liikmelist võistkonda. Matkast võtsid osa väiksemad noorkotkad ja kodutütud. Reede õhtul kogunesime staabi kõrval asuvasse majja. Meile tuli koguni kolm küllalist. Jahimees Toomas Kaun koos oma koera Vikiga ja Tartu Sõjakooli kursant Jaak–Joseph Rumvolt. Toomas Kaun rääkis kuidas metsas jahti pidada ja ohutusnõudeid järgida ning kursant Rumvolt rääkis oma õpinguteest sõjakoolis ja noorkotkate aastastest. Jaak–Joseph on endine Kreutzvaldi rühma noorkotkas. Suuremad kodutütud ja noorkotkad täitsid ka järgukatsed. Kaitseliitlase Illmar Viitkari abiga määrasime kaardi punktid koordinaadid, et laupäeva hommikul saaks kiiremini minna rajale. Laupäeval alustasime rada Sänna baasi juurest, liikus-

me mööda metsaradu. Igas kontrollpunktis pidime täitma ülesandeid. Ülesanneteks olid teemärgi tegemine loodusliku materjalist, katelkõiga vee keetmine, asimuudi määramine, üheskoos takistusraja läbimine, viipekeelse organisatsiooniga seotud sõnade seletamine, õhkrelvast laskmine ning ilmakaare määramine. Meie võistkond sai õpetunni, kui tahad katelkõiga vee keema ajada, siis ei tasu piiritusega koormada. Tänu liigsele kokkuvõidlikkusele me ka vett keema ei saanud. Raja läbisime üllatavalt kiiresti, küllap ka seepärast, et meil oli kogu rännaku vältel väga lõbus, kuid samas ka väsitav. Pärast rasket rännakut sai ennast saunamajas puhata pesta ning soojad suppi süüa. Päeva lõpetamine toimus Võrumaa Maleva staabis. Väikseid matkajaid said kõik tänurkida, et läbisid raja. Rännaku saatutasid esimese kohaga Anneli Veidik, Jane Torp, Marianne Haug ja Laura Kaiu.

Laura Kaiu
Käapa rühma kodutütar

Minu kaheksas ringkonnakogu

Nii selgus kui hakkasin valmistuma selle aasta Naiskodukaitses Sakala ringkonnakoguks. Sakala ringkond taasasutati 1995. a. Esimene säilinud aruande-valimiskooleskole protokoll meile kaustas kannab kuupäeva 23. august 1996 ja on koostatud Viljandis. Põhised arutelud punktid olid: aastaaruanne, 1996/97 tööplaan, 1997. a. eelarve projekt, ettepanekud sõnavõttude, juhatuse valimise ja varia. Polnud järgmiseks ei aastakäsku ega suunisteid, tegutseda tuli põhikirja järgi. 2001. aastal oli arutusel tegevusplaan milles oli kavas ka koostöö Rootsiga ja Soomega (sõdurikodu projekt). Järgmisel aastal moodustati NKK meditsiini-, toilitustamise- ja siderühm ning toimus esimene ringkonnakogu mille vöorumiliste pole kahjuks säilinud. Arutati ikka aasta tegemisi ja eelarvet ning toimusid valimised. 2002. a. on toimunud ringkonna koosolek, kus osales 11 liiget. 2003. aasta ringkonnakogu toimus detsembrikus. 2005. a. valiti uus esimaine ja 2007. a. ringkonnakogul on koostatud protokoll, mis on 16 lehekülge pikk ja igati sisukas, seal mainiti esimest korda ringkonnale lipu muretsemise vajadust. 2008. a. jaanuaris on ringkonda saadetud NKK esimaine märgukiri direktiividest, mida on arutatud ringkonnakogul. Eelmisel aastal on ringkonnakogu ettekanne revisjonikomisjoni aktis ära märgitud alusdokumendina maleva aastakäsk ja arengukava. Neid vanu dokumente sirvides tundub mulle, et nende aastate jooksul on olnud ringkonna areng silmaga nähtav. Nüüd aga käesolevase aega.

12. märtsil kogunesid Sakala ringkonna kõik valitud delegaadid, kutsutud küllalised ja valitud ametiisikud vastavalt põhikirjale maleva staabi saali. Täpselt kogu alguseks määratud ajal ütles avasõna ringkonna aseesinaine Eda Kivisild mainides, et aasta on möödunud kiiresti nagu ikka ja juhatuse tegevus aeg on olnud tüne ja huvitav. Samuti avaldas ta lootust, et meie ringkonna seni passiivsed liikmed on saanud aktiivliikmeteks. Järgmisena tegi ettekande ringkonna esimaine Tiina Ott, kelle ülesanne oli ringkonnakogu rakendamine. Juhataja ja protokollija valimine ning päevakorra kinnitamine sai hääletatud kätt tõstmata, sest küsimused olid esitatud ringkonnakogu võimalikele vastuhääletajatele: „kas keegi on vastu?“ Ja kui keegi vastu ei olnud, siis järelkülli oldi ettepanekute poolt.

Maleva pealik, mjr Kalle Köhler, tegi ülevaateliku ja põhjaliku ettekande maleva 2011. aasta tegevusest ja 2012. aastaks kavandatud tegevusest. Ta kiitis naiste tegevust igati, isegi üks formeermispunkt meeskond koosneb peaaegu ainult naiskodukaitsjatest. Pealik lõpetas oma kõne ajaloolise ütlusega: „kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta.“ Sammas lisas ta, et maailm on muutunud ja minevikust tuleb kaasa võtta hea ega mitte elada minevikus.

Ringkonna 2011. aasta tegevusest andis ülevaate esimaine Tiina Ott. Aasta lõpu seisuga on Sakala ringkonnas 92 liiget, kellest 2 on toetajaliikmed ja 3 auliikmed. Liikmemaksu on tasunud 58,62% liikmetest. Kõige aktiivsemalt võtsid tegevusest

osa liikmed vanuses 36-45 aastat. Selline statistika esitati esimest korda ja seda saab nüüd kasutada meie värbamis-ürituste planeerimisel. Toodi ära ka diagramm milles oli esitatud aktiivsema liikme osaluskorra võrdlusi ringkondade kaupa ja selles oli Sakala ringkond kindlalt esikohal 103 korraga. Aruandes oli veel ülevaade erialagruppide, kursustest ja muudest õppustest, baasväljaõpping ning maleva ülesannete täitmisest. Märkimist vääriivad järgmised projektid/tegevused: rahvusmustrites sõrmkond ja sokid Afganistanis teenivatele Eesti kaitsevõelastele, NKK mentorprogrammi arendamise koordineerimine, Mari Raamoti pühendatud jalgrattaretk ja maleva traditsiooniline Rebaseretk. Aktiivseima osavõtaba oli eelmisel aastal maleva õppus Mulgi Miss milles osales 30 naiskodukaitsjat.

Tegevuse aruanne kinnitati ühegi vastuhääleta, ka erapooletuid polnud. Revisjonikomisjoni aruanne kandis ette revisjonikomisjoni esimees Alii Mägi. Suuremat tähelepanu ja arvamuste vahetus tekitas mitu revisjonikomisjoni poolt tehtud järeldust ja ettepanekut. Ringkonnakogu võttis esitatud info teadmisega.

2012. aasta tegevusundi tutvustas ringkonna instruktor Piret Taim. Peamisteks ülesanneteks on erialagruppide rakendamine, avalike suhete valdkonna arendamine ja liikmete rakendamine Kaitseliidu ülesannete täitmisessa. Naiskodukaitses aastakäsk tuleneval tuleks liikmeskonda suurendada 110 tegevliikmeni ning läbi viia NKK üleriigilise

sportivõistlus. Esimesed samud on juba tehtud: toimunud on värbamisüritus ja sportivõistlus ettevalmistused. Tegevuskavade kinnitamisel ei olnud samuti ühtegi vastuhäälet.

Ringkonnakogu valis ringkonna juhataes liikmeks Margit Rei ja asendusliikmeks Egle Reinup, revisjonikomisjoni liikmeks Ene Sägava, Ursula Mikvori ja asendusliikmeks Eva Rohtla. NKK Keskkogule valiti esindajateks Lembe Lahtmaa ja Leili Särge, asendusesindajateks jäid Kaire Toobal ja Malle Lohk.

Üldküsimuste arutelus olid mentorprogrammi ja meenete tellimine. Mentorprogrammi projekte oli kaks - üks lühike ja teine pikk. Lühemas projektis olid sõnastatud mentorluse eesmärgid, sihtühmad, mentori tegevused ja vastutus, mentee ülesanded ja vastutus ning mentorluse protsess. Naiskodukaitses keskuhatusel on kavas mentorprogrammi kinnitada aprillikuus, seega saab veel võimalikult täpselt parandusettepanekuid teha nädala lõpuni.

Ringkonnas on pikemat aega räägitud meenete vajalikkusest. Pakuti välja erinevaid asju: käevõru, se pleed, lilla-ga sõrmus, rinnanõel, siidisall, seinakell. Edasi arutatakse seda teemat avalike suhete grupis.

Ringkonnakogu lõppes ette-nähtust küll teinud aega varem, aga koosolek oli tüne ja aru- telud elavad ning loodame, et tehtud ettepanekud on mu- tunud järgmisel aastal reaalsuseks.

Kerstin Käarik
2012. a ringkonnakogu delega

Sakala Maleva KARKSI malevkond Parim noor kaitseliitlane 2011

Juba teist aastat annab Karksi malevkond välja parima noore kaitseliitlase aunimetust. See antakse oma tegevusega aasta jooksul silmapaistnud noorele kaitseliitlasele, tema otsese pealiku poolt malevkonna pealikele tehtud ettepaneku alusel. Lõpliku valiku teeb selleks kokku kutsutud komisjon. Sellel aastal laekus mitmeid ettepanekuid, kuid lõppvoorus jäid kaalukausid kaks tublit noort malevlast, Margit Sillaste ja Mihkel Liiv. Kuna mõlemad kandidaadid olid üsnä võrdsed, siis määravaks sai Mihkli võit koormusmatkal Rebaseretk. Seega 2011. aasta parimaks nooreks kaitseliitlaseks tunnistati malevlane Mihkel Liiv. Malevkonna üldkoosolekul 11. veebruaril tunnustati Mihkel Liivi ja anti talle ühe aunimetusega kaasvõrd rändauhind - Kaitseliidu taastajaliikmele annetatud mälestusplaat ja aukiri. Tahangi teile lähemalt tutvustada Mihkel Liivi. Täägivad Mihkel ise ja tema otsene pealik.

M. Liiv - „Sündisin 1990. aastal Viljandimaal. Algul elasin Vana-Võidu külas aga siis kolisime Kalmetule kus peamiselt möödsu ka minu lapsepõlv. Nüüd elan juba aastaid Viljandis. Oma haridusest alustasin 1998. aastal astudes Viljandi Paalalinn

Gümnaasiumi 1. klassi. Oma kooli lõputunnistuse sain aga Viljandi Kaare koolist. Praegu olen alustanud oma tööme- hedeid elustana palgatõlõisena. Perekonna seisul elan vaba- abielu, ning eeloleva suve alguseks on perre oodata juur- peadeksvu. Minust peaks saama isal Noorkotkana olen Kaitse- liiduga seotud juba aastaid. Kaitseliitu astusin 2011. aasta alguses, lapsepõlve sõbra Rasmus Meriküllil soovitusel. Tahtsin tutvuda Kaitseliidu ja kaitseliitlase ülesannetega ja nii tulingi vaatlejaks ühele õppusele, kus leidsin eest väga laheda seltskonna. Sel- le õppuse eestvedajaks oli tolaeagne esimese formeer- mispunkti ülem Raul Astel, kellest sai minu eeskujuga ja kes andis peamiselt tõuke selleks, et tahan kuuluda Kaitseliitu. Kui olin saanud kaitseliitla- seks, oli minu esimeseks väljaõppeürituseks suurõppus Kevadtorm. Tegelenis formeer- misega, ja seda ka reaalset „lahingute“ toimumiskohal. Sellele järgnesid mitmete riigikaitsealaagrite ja muude õppuste formeerimised. Suvel leidsin tegevust noortelaagrite korraldamisel. Olin aktiivne osaleja vabariikliku Noor- te Kotkaste ja Kodutütarde suurlaagris ja maakondlikus suvelaagris, kus minu üles- andeks oli vastutada ujumise korraldamise ja ohutuse eest.

Möödunud sügisel, kooliaasta alguses, asutasin Heimtali kooli õpilastest noorkotkaste Raudna rühma, kes käivitus väga edukalt. Samal sügisel osalesin ka suurõppusel Siil millele järgnes Naiskodukaitses Sakala Ringkonna korraldatud koormusmatk Rebaseretk kus mul läks korda tulla võitjaks. Osalesin ka Kaitseliidu Kooli poolt korraldatud vabatahtliku noortejuhi kursusel, millele järgnes praktika. Seal pidime praktiseerima metsalaagri ja piduliku koonduse läbiviimist. Aasta lõpus oli maleva õppus Mulgi mäss mille kohta õppis formeerimisel ja staabi kaitsele osalejad said sertifikaadid. Kaitseliit on andnud mulle väga palju uusi oskusi. Näiteks head võimalused enese arendamiseks. Olen noorte kotkaste rühmajuht, kuulun formeerimispunktis koosseisu relvaagrupi ülem ametisse. Tunnustan, parima noore kaitseliitlase aunimetuse näol tuli mulle väga täieliku üllatusena, kuna ma ei ole ma teinud oma töö ja tegemisi selle eesmärgiga, et saada tunnustatud. Loomulikult olen selle austava nimetuse eest tänulik neile kes on minu püüdlusi märganud ja püüan usaldust õigustada. Ma ei oska hetkel öelda mingit erilist eesmärki Kaitseliidus ega oma elus, aga kindlasti jätkan aktiivselt väljaõppes osalemist ja anna endast parima, et teha head tööd Kaitseliidus enda ametikohal ning ka noorkotkaste rühma- juhina. Väljaspool Kaitseliitu püüan olla hea kaaslane oma elukaaslasel ja kindlasti ka hea isa oma tulevasele lapsele. Kaitseliidu tulevikku ei oska ma ette kujutada, kuid loodan, et tulevikus on Kaitseliidus liikmeid kordades rohkem kui praegu ja kindlasti on Kaitseliit siis ka veel võimekam. Mihkli endine pealik kapral Raul Astel räägib, et Mihkel kaitseliitlasena on hoolimata oma suht lühikesest staazist, näidanud ennast kohuse- tundliku ja abivalmis noorena. Ta suhtub Kaitseliitu täie pühendumusega, kohati isegi on valmis tooma ohvriks oma töö aga Kaitseliidu tegemisi ta juba naljalt ei jäta. Ta on olnud maleva suureks abiks just oma töökattega. Ta on olnud abiks ka noorte laagrite ja matkamängude korraldamisel. Igati tubli malevlane, keda võib teistele tuua eeskujuks. Ainult rõõm on kuulda selliseid kiidusõnu ja teada, et meie malevkonnas on noori, kes jätkavad meie toimetusi, kui meid enam pole ja viivad meie Kaitseliitu ikka edasi. Palju õnne Mihkel!

A. Kalam
Sakala Maleva Karksi
malevkonna teavituspealik

Mälestused

Alates sellest lehenumbri hakkab Oma Maa avaldama **Valev Kaska** mälestusi, mis võiks suuremas mahus kunagi saada ka raamatuks. **Valev Kaska** on Võrumaal pärit, aga juba pikemat aega Viiljandiga ja Sakala Malevaga seotud kaitsepolitseinik. Sakala Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Seltsi looja ja juht, kindlameelne Eesti mees, kellele kodumaa ja selle saatuse on sügavalt hinges ja kes teeb kõik temast oleneva, et tõe tõuseks ja vale vaoks ning, et mõõdund aegade õudused enam kunagi ei korduks. Oma Maa püüab teda aidata ja küllap on tema mälestustest huvitatuid nii Võrumaal, kui mujalgi, aga eks võib olla ka neid, keda need mälestused puudutavad kui kurja tegijaid või kurjusele kaasa aitajaid. Tõde võib olla ühtpidi leevendav aga teisalt ka valus kuulata, kuid see on meie minevik, meie ajalugu ja me oleme kõik sellega seotud. Meil pole õigust oma minevikku unustada ega sellest vaielda. Nii arvab ka loo autor – **Valev Kaska**, aga laseme jutustada tal enesel. Head lugemist! Kuid enne veel. Asjatute arusaamatuse ja võimalike süüdistuste äraroomamiseks peab toimetuse vajalikuks ära seletada, et nii mälestuste autori kui tema poolt tsiteeritud või laenatud isikute poolt tekstis kasutatud sõna „venelane“ erinevates käänetes ei ole mõeldud mitte kõigi etniliste venelaste kohta, vaid nagu rahvapärased on käbele läinud, ainult meie idea-poolse naaberriigi valitsejate või valitseva kliki esindajate ja käsilaste kohta, kelle kohta võib sama edukalt kasutada sõnu „imperialist“, „šovunist“, „stalinist“, „kommunist“, „okupant“, „tšibla“, „lurjus“ jms. Ja selles mõttes võib tekstis „venelaseks“ pidada nii mõndagi, kelle tegelikuks rahvuseks ongi eestlane ning need viimased taunitavad olevused on võib-olla teinud meie rahvale rohkemgi kahju, kui etnilised venelased.

Aeg ei anna armu. Viimseid pealesõjajärgseid sündmusi mäletavaid inimesi ootavad Toonela teed, paljud meist on juba seal ees ootamas. Jaanuaris 2008 sai mõneti kiiruga kokku pandud Võrumaa kooliõpilaste ja metsavendade ühine vastupanuvõitlus, kiiruga, et jääks jälg kooliõpilaste ja metsavendade ühisest vastupanuvõitlusest pealesõja aastail. Kiiruga, sest aeg tiksus. Nüüd, kuni veel on antud mulle aega siinmail kõndimiseks, sai ette võetud tollal kokkupandud täpsustamine, täiendamine ja palju on olnud ka uusi teateid inimestelt kes lugesid raamatut ja kes said inspiratsiooni Lükäl langenud metsavendadele mälestuskivi paigaldamisest Nursis. Ja mis peamine – raamatule on järgnenud langenud metsavendadele mälestuskivi püstitamine. Nursi endises koolimajas „Metsavenna muuseumitoa“ avamine ja praegu (2010-11) käib punkri koopia ehitus paigaldamiseks tollase punkri asukohale. Sest peale raamatut ilmumist võtsid kohalikud uuesti käsite punkri asukoha otsingud ja leidsid asukoha üles. Värske uudis, nädal vana (24.08.11), Arnold Unt leidis Käatsus venelaste poolt tapetud kümne metsavenna haua. Mida kaugemale jääb aeg meie rahvale traagilisest sündmusest, kus venelane tahtis hävitada rahvast ja sakslane riiki, tuleb tulevaste põlvete ja ajalookirjutajate jaoks talletada iga väiksemgi juhtum meie rahva elus ja tegevuses kahe suure tahtmiste olla siinmail pere-meheks. Ka rahvale on vaja pidevalt meenutada seda ohtu mis jätkuvalt ähvardab Moskva poolt. On oht - punaideoloog Rein Veidemann ja teised kaasaajooksikud kutsuvad kõikjal üles mitte enam neid aegu meenutada. Polevat enam vaja, sest kõik olevat igaveseks mõõdund halb unenägu, mida tänapäeval ei tasuvat enam meenutada. Kahjuks selle järgi toimib ka praegune meedia ja osa kultuuri-, teaduse- ja majandusinimesi. Unustame! Kui meie meedias leiad harva midagi nõndest aegadest ja suhetest Venemaga, siis ei mõõdu ühtegi päeva kui Venemaa meedias, riigi tasandil,

roimar mõistis inglase, prantslaste ja ameeriklaste kaasabil „õigust“. Roimarile on antud ÜROs ka vetoõigus.

„Vaba maailm ei aita meid. Uskudes Lääne humaansuse tulime kahe aasta eest ka Soomest tagasi. Lapsiku lootusega ohverdasime oma vabatahtlike rügemendi kaks tuhat meest, enamik neist gümnasistid ja üliõpilased. Nagu Sa tead, valitses meie koolides nn. inglise orientatsioon. Tänuikkuses inglase žestile, et nad saatsid Vabadussõja ajal sõjaläe-va Tallinna reidile - ood meie moraalseks seljataguseks - lõime meie naiivse doktriini. Minu isa jälgis maailmapoliitikat II Maailmasõja puhkemise eel. Mind solvas tookord tema kriitiline suhtumine Inglismaa ja Prantsusmaa sakherdamise venelastega kui Hitleri nõudmistega muutus Läänele tülikaks. Ma ei suutnud uskuda isa väidet, et see oli Prantsuse välisminister Georges Bonnet, kes pärast Chamberlaini haledat Müncheneri afääri soovitas Baltimaad Nõukogude „armulusteks“. Minu hinge ei mahtunud ka hiljem selgunud fakt, et inglased ja prantslased pakkusid tookord Stalinile teineteise võidu Balti riike. Et Vene karu jääks sõja puhul Saksamaaga neile sõbralikuks jooks! Nüüd me teame üht-teist sellest kauplemisest, mis kestis terve 1939. aasta suve. Isa luges ka välismaa ajalehti ja veetis pooled ööd raadio. Stalin tõmbas helded „kaubajuudid“ alt ning võttis vastu Hitleri „kosjad“ ja seda liitlaste poolt juba garanteeritud kingitusega!“ „Sa mõtled Molotov-Ribbentropi pakki?“ „Just nii. See sõlmiti mäletatavasti 23. augustil 1939. Aga juba augusti keskul oli Vene kindral Sapozhnikovil käes Prantsuse, Inglise ja N. Liidu sõjalistel läbirääkimistel „Juba“ Eesti okupeerimiseks ja Soome saarte annekteerimiseks! Kuna isa jutt mind nii väga puudutas ja me kõnlesime poliitikat oma kohtumistele alati, siis on mul ta jutust, mida pidasin tol ajal kiuks, vahel lihtsalt isa aju septsusteks, üksikuid fakte meele. Juurdlesin selle üle eri ti Soomes alles. Korjasin seal ka ise andmeid selle segase ajajärgu kohta. Pettumuse ja ebameeldiva üllatuse asemel hõõrusid Inglise ja Prantsuse riigihelmed Molotov-Ribbentropi kokkuleppe puhul rahulolevalt käsi, sest N. Liit jäi oma saagi seadimiseks erapooletuks jooks. Loomulikult ei protesteeritud, kui 1940. aasta suvel Balti riigid muudeti Venemaa protektoraadiks! Milleks protesteerida, kui N. Liidust loodeti liitlast. Nii oli loomulik seegi, et soomlastel polnud Punaarmee rünnaku puhul Läänest mingit abi oodata. Talvesõda toimus Nõukogude Liidu huviorbiidis, ja tsensorid hoolitsesid, et seda põhjendamatu kallale tungi ei nimetatud Läänest - vähemasti Inglismaa ja Prantsusmaa ajakirjanduses - isegi mitte invasiooniks!“ „Ja Sa usud seda - olen otsekohene -, usud seda totrust?“ „Jah, olen hakanud uskuma.“ „Ometi tulid Sa Soomest tagasi?“ „Uskusin et Lääne poliitikut olid midagi õppinud. Lootsin kolmandasse võimalusse - sepaaratrassusse Läänest. Pidime

ju ühegi lootuse ja usuta tagasi tulema - päästma oma au ja jagama oma rahva saatust. Soome põgenedes olid paljud meist väejuoksikud Saksa armeest, kuid mitte juoksikud oma kohustuste eest!“ Arved Viirlaid - „Ristideta haud“

Pole mingit põhjust panna eestlaste kannatusi mõõdund sajanedeil kogu saksa rahva süüks. Tegelikult kannatas eesti rahvas balti aadli ülekohtu all, kes moodustas siin, Baltikumis omaette kiidkonna, mis koosnes nii sakslastest, taanlastest, poolakatest, rootslastest ja venelastest ning isegi šotlastest ja liivlastest. Saksa rahvas kannatas ise oma aadli rõhumise all, nii nagu paljud teised euroopa rahvad feodaalajal.

Admiral Johan Pitka Eesti rahva ja saksa sõjavangi vahele oli tekkinud sõnadeta sümpaatia ning oma saatuse ühtsuse mõistmine. Arved Viirlaid

Kooliõpilaste relvaga idarindel

1942. a veebruaris moodustati Saksamaal õhutõrje abiliste organisatsioon (Flakmiliz aus Jugendlichen), mis hiljem lennuväe abiteenistuseks nimetati. See oli vabatahtlik. 31. märtsil 1944 anti luba idaalale noorte värbamiseks. 20. aprillil 1944 läks esimene eesti poiste grupp 108 poissi Saksamaale õppelaagrisse. Oletatav eestlaste lennuväe abiteenistuse poiste arv on 3 000. Liitlastel oli see 3 614 poissi. Oletatav arv lennuväe poisse vene sõjavangilaagrites oli 100–120 poissi. Põhiosa Kuramaa kotist ja Tšehhis vangilangenud ja liitlaste poolt venelaste välja antud. Saksamaale jõudis 1944. sügisel taandumisega umbes 1 000 poissi. Liitlastele endid vangid andnud/võetud lennuväe poisid viidi UKlei laagrisse. Seal 9. septembril 1945 Belgiasse Zedelgeheimi vangilaagrisse, kokku 747 poissi: aastakäikude järgi 1927. a. – 565 poissi, 1928. a. – 148 poissi, 1929. a. – 52 poissi ja 1930. a. – 5 poissi. Vabanemist jäi UKleisse ootama 63 poissi kellede vanemad või lähisugulased olid Saksamaal. 7. märtsil 1946 vabastati avalikuse surve tõttu baltlastest sõjavangid Zedelgeheimist ja viidi Saksamaale Münsteri lähedale Borghorsti väikelinna. Kiire riinoolkorra muutumise tõttu ei jõudud tüdrukute värbamiseni lennuväe abiteenistusse Eestis. See algas Gotenhafenis, kuhu jõudis laevadelt põgenenute põhimass. Ametlikult oli see vabatahtlik, tegelikult põhiine võimalus saada toidukaarte. Oli valik, kas sõjavangidega koos ehitustöödele või abiteenistusse. Värvati umbes 300 tüdrukut, enamasti 1927. a. sündinud. Nad saadeti Pütritzri õppelaagrisse. Nende kompaniilemaks sai „Eesti Noorte“ juht Aino Sömer. Peale väljaõpet saadeti umbes 200 tüdrukut teenima Stettini uduheitjate peale. Osa neist jäi Breslau ligidale paigutusteenistusse. Vormiks oli tüdrukutel sinine saksa õhujõudude tuunika, peakatteks suusamüts „Eesti Noorte“ märgiga. Neil olid ka kiivrid ja gaasimaskid. Taganemisel jäi venelaste kätte umbes

50 tüdrukut, kelle saatuse on teadmata. Teised jäid läände.

Kooliõpilaste pealesõjajärgne vastupanu

Aastaks 2002 olid selgunud õpilastevastupanu võitlusest osavõtu kohta Udo Josia uurimused alljärgnevad arvud. Kindlasti ei kajastu nendes arvudes kogu tõe ja osavõtjate arv. Alljärgnevad arvud kajastavad ainult nende õpilaste põrandaalustest organisatsioonidest osavõtmist, kes langesid venelaste arreteerimiste ohvriks. Tegelikult vastupanuvõitlusest osavõtnute kohta puuduvad igasugused uurimused. Nii gruppide kui üksikurijate osas. Samuti ei leia kusagil kajastamist nende õpilaste arv kes omal käel või koos kodustega aitasid metsavendade ni varustuse, toidu kui teadete. Näitena võib siin tuua Ugandi grupi Vürst, kus avaldatud andmete kohaselt oli 4 poissi kes arreteeriti. Tegelikult oli grupis 8 poissi, nendest üks langes metsavennana 1946.a., üks arreteeriti 1953. a. hoopis erineva süüdistuse alusel ja kahte poissi ei puudutanud keegi. Õpilastevastupanu võitlejaid arreteeriti Eestis venelaste poolt 1945-1954 kokku 701 õpilast. Uurimistoimikute järgi kuulusid nad kõik mingitesse gruppidesse – organisatsioonidesse. Kohtuotsuste kohaselt saadeti teist vangilaagrisse 641 õpilast, õigeks mõisteti 16 õpilast. Surmaotsuseid tehti 6, 25 aastat vangilaagrit - 200, 15-20 aastat vangilaagrit - 16, 10 aastat vangilaagrit – 289, alla 10 aasta vangistust – 129, ja ainult asumisele saadeti 1. Arreteerimise hetkel oli ka kuni 26 aastasi, kes olid õpilastena osalenud vastupanu ja alles aastaid hiljem avastas julgeolek selle ja arreteeris nad juba töönimistena. Arreteeritud õpilaste arvu järgi oli Võrumaa Eestis kolmas. Tartumaal arreteeriti 155, Tallinnas ja Harjumaal 139, Võrumaal 104, Virumaa 79, Viiljandimaal 62,..... Järvamaal 21, Valgamaal 20 ja Saaremaal 1. Kooliõpilaste organisatsioonidega seotult arreteeriti ka arreteeritud õpilastest 14 tüdrukut, kes olid valdavalt keskkooli lõpetanud noored ja seejärel male kooliõpetajaks läinud. Õpilastevastupanuorganisatsioonide juhtimises osales ka 3 eakamat pedagoogi. 56 arreteeritud õpilastest arreteeriti 14 üliõpilike vastupanugruppidesse, ülejäänud arreteeriti varem keskkoolis õppimise ajal vastupanuvõitluses osalemise eest.

Lükäl

Esimesel veebruaril 2008. aastal, kui esitlesin Võru Kreutzwaldi ning Gümnaasiumis alles trükisooja raamatut Vastupanuvõitlus, sai välja öeldud mõte püstitada Lükäl langenud metsavendadele mälestussammas-kivi. Mõte mälestuskivi paigaldamisest sündis exprmt kohapeal, arvestusega, et selle kivi paigaldamine võtab aega organi-seerimiseks, tegelikuks tööks ja vajaminevate ressurside kogumiseks mõned head aastad. Tegelikult aga seda aega ei andnud. Aasta ja nelk kuu pärast mõtte väljaitlemist, toimus 30. mail 2009. aastal mälestuskivi pidulik avamine.

Alustada tuli nullist. Midagi ei olnud, ei ideid-mõtteid, ei materiaalseid ressursse. Koht. Eherite perekond puistati venelaste poolt laiali. Pereisa Jaan Eher oli juba varem arreteeritud ja Siberisse saadetud. Punkri ja metsavendade hävitamise aktsiooniga seoses arreteeriti abikaasa Elfriede ja tütar Agnes ning saadeti samuti Siberi vangilaagrisse. Eherite kaks alaealist poega võtsid oma hoolde sugulased. Majapidamine jäi tühjaks. Peale Siberist tagasitulekut müüs Elfriede Eher maja ära ja selle praegune omanik on Lea Grosberg Tartumaalt Haaslava vallast. Aardlapalu külast Tuule talust. Pöörduin tema poole sinna majavare juurde või krundi piirreese mälestuskivi paigaldamiseks loa saamiseks. Omanik küsis, palju me maksame selle eest ja saanud vastuse, et kogu ettevõtmine toimub kodanikualgatusega ühiskondlikus korras ja maksjalt pole, keeldus omanik igasuguse mälestusmärgi krundile paigaldamiseks loa andmist. Krunt on täiesti võssa ja metsa kasvanud, majavare kokku kukkunud, mingeid inimegevuse järgi viimase paarikümne aasta vältel krundit ei paista. Arutades olukorda Asta Mugra (Eher), Kalju Aaropi ja Roland Parvega, otsustasime mälestuskivi paigaldada Võru–Valga maantee äärde Nursis, kust läheb tee Lükäle. Nüüd sai pööratud Rõuge vallavalitsuse poole loa saamiseks. Seal tuli heasoovilik jaatav luba. Võru Teevalitsus andis samuti loa tee äärde, 12 meetri kaugusele tee piirjoonest, kivi paigaldamiseks. Seega kohti ja load olid olemas, sai hakata projekti elluviimisega tegelema. **Raha.** Üheksa langenud metsavendade olid Rõuge, Antsla, Sõmerpalu ja Võru valla mehed. Eelnevatel läbirääkimistel nimetatud valdade esindajate lubasid kõik toetada. Nagu teada algas 2008. aastal majandus langus ja lubatud raha andis ainult Võru vald. Antsla ja Sõmerpalu loobusid. Rõuge vallal me raha ei küsinud, sest neile langes nagunii teatav majanduslik kulu avamisega ja mälestuskivi hoidmisega. Toetas Eesti represseeritute fond ja hästi õnnestus korjandus inimestelt. Lõpptulemuseks oli kulud 33 000 krooni, milline summa ka laeaus. Leidsime ühe sobiva kivi, kuid ka see omanik küsis kivi eest raha. Lõpuks valisime kivi välja Roland Parvele kuuluvat kruusakarjäärist Rõuge ligidal. Tegis ise kavandi paar varianti ja nendest valisime välja ühe. Kivi üleväl servas on eelnevalt. Algselt sai mõeldud Võrumaa vappi või eesti sõjameeste sümbolit venelaste vastases võitluses, käsi möögaga. Lõpuks meenus mulle lapsepõlves nähtud mingi ajakirja Vabadussõja lingo pealdises, ristatud püss ja möök ja üldiselt see kiideti parimaks ka teiste poolt. Mälestuskivi kõrvale paigaldamiseks oli kavandatud info-stend, et iga külastaja saaks täpse info mille kohta see mälestuskivi on. Mälestuskivi platsi korrasdas Roland Parv ja kivi aluse betoneeris ja kivi paigaldas teenustöö korras Mati Kõiv Sännast. Järgneb

Hiljuti toimus Kelli lasketiirus naistepäevale pühendatud NKK Valga ringkonna jaoks- ja Kodutütarde laskevõistlus, mille eesmärgiks on propageerida laskesporti naiste seas ja arendada koostööd erinevate organisatsioonide vahel.

Laskevõistlus leidis aset juba kuuendat aastat. Kui varasematel aastatel on ettevõtmist korraldanud naiskodukaitsjad, siis püüti seekord teha midagi ühist ja märkimisväärset koostöös kodutütardega. Korraldamisel pakkusid abi ka Noored Kotkad, ettevõtmise pidulikumaks tegemiseks. Laskevõistluse idee sai oma alguse ühe arutelu käigus. „Istusime Janne Salumäega koos ja arutasime, et oleks

Naised märki tabamas

vaja teha midagi sellist, mida varem olnud ei ole. Kuna oleme naised, siis võiks see olla meiega seotud. Ühise asjana leidsime, et tegeleme mõlemad laskmisega ning jõudsimegi otsusele, et korraldame naistepäeva paiku laskevõistluse” rääkis Valgamaa maleva Naiskodukaitsese instruktori Heili Mets. Osalema oli kutsutud politsei, piirivalve, laskurklubi ja kõikide jaoksõnne võistkonnad. Igal aastal on võistlus olnud erinev. „Alustasime õhupüstis erinevatel viisidel. Esialgu kukkuvate märkide laskmist, hiljem laskmist vasakult õlalt ja vasaku silmaga sihtides. Eel-

misel aastal lasime Kaitseliidu teenistuspuustolist USB ja tänavu sportpuustolist Margolin,“ meenus mõeldud võistlusi Naiskodukaitsese instruktori. Võistlus peeti individuaalvõistkondlikuna. Proovilaske anti võistlejatele 5, võistluskaske 5+5. Laskeasend püsti 25meetri kaugusel olevasest märkile. „Meie eesmärk oli peamiselt osavõtt. Läksime kohale ootusega, et kuulid ikka märklehte tabaksid ning saavutatud auhinnaise 4. kohaga jääme rahule,“ sõnas Valga politsei jaoksõnne noorsoopolitseinik Linda Oks. „Seda, mis laskmisel varase-

mast teistsiti oli, ei oskagi öelda. Küll aga on huvitav kasutada erinevaid relvi,“ lisas ta. Laskevõistluse võitis NKK Valga jaoksõnna naised: Heili Mets, Piret Vahtra ja Janne Salumäe. Teise kohta said Merily Sinisalu, Kersti Oksaar ja Viivika Sinisalu ning kolmanda kohta pälvitsid Tõrva jaoksõnna naised: Sirlil Matvei, Mahta Palumets ning Evelyn Tamm. Individuaalselt võitis esimese kohta Heili Mets ning teist ja kolmandat kohta jäid jagama Piret Vahtra ja Janne Salumäe.

Elge Kõvask

Jaak Kärneri

mälestusvõistlus 2012

25. aprillil k.a. korraldas Sakala Malev kuuendat korda maailmameistri Jaak Kärneri mälestusvõistluse lahingrelvade laskmises. Võistlus oli individuaalvõistkondlik ja osales 14 võistkonda, neist 12 Eestist ja 2 Lätist. Naabrite juurest olid tulnud võistlema Zemessardze 22. ja 27. pataljoni laskurid. Ilm ei soosinud võistlejaid, puhus viinge ja puhanguine 9 kuni 15 m/sek põhjatuul ja soojakraadidki oli seetõttu pigem miinus. Lisaks sadas aeg-ajalt lörtsi ja vihma. Kõigele vaatamata lasti üsna häid tulemusi, ehkki keskmine tase oli pisut madalam kui oli oodata. Laskharjutuseks oli 3x10 lasku kolmest klassikalisest asendist 100 meetri distantsil Kaitseväge märklehte nr 4 tabelvarustuse relvast automaat – Ak-4. Proovilaske oli 5 ja eelmisel päeval oli kõigil võistlejatel ka võimalus viie tunni jooksul relvade sisselaskmiseks ja võistluspäevaga harjumiseks. Individuaalselt võitis seekord kpr Aare VÄLISTE Pärnumaa malevast, saades tulemuseks üsnagi kõrgetasemelised 278 silma (96+88+94). See tulemus on juba tõesti Jaak Kärneri mälestamise väärlin. Teise kohta said samuti Pärnumaa maleva võistleja n-vbl Ivo KIVISAAR tulemusega 268 silma (90+85+93). Teda vedas alt lamades asendi

tulemus, mis oleks pidanud olema kindlasti 5-6 silma võrra suurem. Kolmanda kohaga pidi seekord leppima vbl Meele KASK Viru malevast, kes jäi vaid 1 silmaga alla n-vbl Kivisaare tulemusele ja sai kokku 267 silma (96+84+87). Teda vedas alt hoopis põlvelt asend, kus Kivisaar suutis teda 6 silmaga lüüa. Nagu juba individuaaltulemusest järgi võib arvata saavutas seekord võistkondliku esikoha Pärnumaa malev, kes nelja mehe peale kokku kogus 1 070 silma (278+268+263+261) ja viis aastaks Pärnusse rändauhinna – laskekõlbmatuks muudetud legendaarse Soome vintpüssi SKY. Pärnakaatele järgnesid Viru malev 1 046 silmaga (267+266+265+248) ja Harju malev 1 013 silmaga (266+256+252+239). Üle 1 000 silma kogus ka 4. koha saanud Tartu malev, 1 008 silma. Võrustajad, nagu varemgi, olid ka seekord „küalislahked“ ja piirdusid keskmiste ja viimaste kohtadega ja loomulikult ka kesiste tulemustega. Aga aasta pärast on kindlasti uus võistlus ja uus võimalus. Et seal hästi esineda ja ka võita tulebki aasta jooksul harjutada nagu tegi seda omal ajal maailmameister Jaak Kärner. Nihil nuovo sub solo!

Rein Kikas

Talilaager rõõmustas noori

Märtsikuu esimesel nädalavahetusel toimus Valgemaal Harglas Kodutütarde ja Noorte Kotkaste talilaager, kus jagati noortele uusi teemakohaseid teadmisi. Nagu enamus laagrid, sai ka seekordne tegevus alguse juba reede õhtul, mil osavõtjad bussidega Hargla koolimajja toimetati.

Esimene õhtu oli pigem tutvumisõhtu, kuna sel korral oli laagrist võimalus osa võtta ka organisatsiooni mittekuuluvatel noortel. Lisaks toimus reede õhtu ka väike disko, kus anti noortele võimalus olukorra kohaneda.

Järgmine päev sai aga üsna nobeda alguse. Kohe peale hommikusööki algasid erinevad õpitoad, mis toimusid rühmade kaupa nagu tavaliselt. Tegevusi jagus nii toas kui õues. Valikuvõimalusi oli palju. Ka seekord toimus peotantsu õpetamine, mis noortele juba eelnevatest kordadest on meelindud ning mida alati uuesti soovitakse. Seekord oli lisaks ka võimlemiskava. Üheks uueks tegevuseks oli morse tähestiku omandamine, mida noored esmakordselt õppida said. Samuti oli kavasse lisatud ka Noorte Kotkaste ja Kodutütarde järgukatsed. Hoia silmad lahti ning märka

abivajajaid! See oli igakordse esmaabi õpetuse meele. Noortele on see alati meelepärane olnud. „Esmabi õppimine läks väga hästi, sain uskumatult palju uusi kogemusi. Positiivne oli see, et toodi väga loomulikke näiteid. Saadud teadmisi kasutades, tuli metsas abistada kannatanud, kellel oli peavigastus ja käeluumurd. Huvitavad oli meeskonna kaaslaste erinevad mõtted ja olukord, kuidas kõik välja nägi. Kõige raskem oli grupikaaslasti ühste meeskonnana tööle panna. Leidus neidki, kes ei soovinud koostööd teha. Esmabi ülesanne sobis mulle aga väga hästi, kuna võin ka päriselt samasugusesse olukorda sattuda ning siis on vähemalt mõningad kogemused, mida sel juhul teha,“ jutustas viendat korda laagrist osa võtnud Pille-Riin Vessin.

Päeva jooksul toimus ka teisi õpetlikke tegevusi. Palju põnevust pakkus näiteks ajakirjandus ja fotoajut. Seekordses ajakirjandustunnis olid noored ise nii intervjuerid kui intervjueritavad. Kõige paremini said intervjuu tegemiseks hakkama Madli Lehes ja Pille-Riin Vessin, neile järgnes Sander Ööbik. Noorem vanuseaste aga jutustas kaaslastele enda oskustest

ja võimetest ning teine pidi jutustajast samal ajal võimalikult täpse pildi joonistama. Ka see pakkus noortele palju põnevust. Hiljem mindi loodusesse fotojahile. Noortele anti umbkaudsed vihjed, kuidas tuleb midagi teha. Nende tegevusi jäi aga juba nende otsustada. Ülesandeks oli teha inimpiramid Eesti lipu taustal, mängida autovargad autoparklas, jäljendada suusamaratoni, teha pilt direktorija, samuti kokapilt köögis, mõelda mida tähendab vanaisa grupikallima pilt ning samuti pilt kisuga mängimas. Kõigel oli mingi seos.

Taoliste tegevuste kõrvalt õpiti veel ka erinevaid sõlmesid, mida võib elus vaja minna. Ülesanne oli küll keeruline, kuid pika harjutamise peale saadi hakkama. Poistel toimus ka riviõpe. Õpiti rühmas marssimist ja rütmist kinnipidamist. Ka seda tuli korduvalt uuesti ja uuesti teha, et rütmis mitte eksida. See on kindlasti noormeestele tulevikus vajalik. Õues õpiti ka sammude järgi asukoha kindlaksmääramist. Peale lühikest puhkust harjutati veel esmaabi ja sammudega asukoha kindlaksmääramise põhimõtteid rakendavaid tegevusi, et kontrollida, kui palju õpetatud kasu

oli. Laagriiistele näidati ette umbkaudne kannatanu asukoht ja kui oldi kohale jõudnud, siis pidid nad kannatanu tagasi alguspunkti toimetama. Õhtul oli noortele ette nähtud vaba aeg, mille jooksul tuli selgeks õppida tants. Rühmajuhtidele loositi lauluviisi, mille järgi nad hakkasid koos rühmaga ette valmistama kolme minuti pikkust tantsukava ning selle hiljem õhtul laagritele ette kandsid. Noorte poolt esitati 6 erinevat kava ning sellest võitis osa ka laagri korraldajad, kelle esitus osutus paljude lemmikuks ning keda suure aplausi ja hüüete saatel uuesti lavale paluti. Viimane päev kujunes ka tegevusteroheks. Hommikupoolikul algas umbes 3 tundi kestnud matkamäng, kus läbiti rajal olles võimalikult palju erinevaid ja omamoodi põnevaid punkte. See oli ka laagri viimane ülesanne. Neude koolimajja tagasi jõudmist, koristati klassiruumid, tehti lõpurivistus, jagati kätte järgukatsete tunnustused ja anti matkamängu võitjatele väike maausplaga ning siis jõudsid kohale bussid ja jäeti kaaslastega hüvasti järgmise laagri.

Elge Kõvask

Marek Rästas

45

Õnne sõna täies mõttes, õnne töös ja tegudes, olgu igas elumõttes õnn Su kindel abimees. Önnitleme!

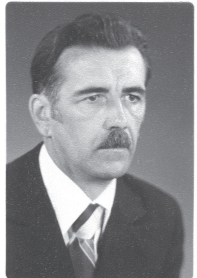
Kodutütarde
Võrumaa Ringkond
Noorte Kotkaste
Võrumaa Malev

IN MEMORIAM

VALEV KASKA

04. veebruar 1929–10. aprill 2012

10. aprillil lahkus meie keskelt igaviku radadele Sakala Maleva aulijele, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Seltsi asutaja ja juht, vabadusvõitleja Valev Kaska. Malev on kaotanud kindlameelse Eestimaa patrioodi, kes tegi ära suure töö meie noorte isamaaliseks kasvutamiseks ja oma viimased eluaastad pühendas järjekindlalt mõeldud okupatsioonijärgsele vabadusvõitluse jäädvustamisele ja tutvustamisele. Valev Kaska sündis pere neljanda ja viimase lapsena 4.

veebruari 1929. aastal kodus Sanna Mäeveskis, Rõuge valas Võrumaal. Ta lõpetas Sanna algkooli 1940. a kevadel. Algkooli teises klassis astus ta haukajana noortekotkaste organisatsiooni ja tema üheks elutööks olidki kodutütarde-noortekotkaste tegemised. Suur sõda mõõdus tal koolides käies ja karjapoisil elu elades. Valga Kaubanduskeskkooli õppetöö lõppes märtsis 1944 n.õ. minuti pealt ja peale kooli sulgemist läks Valev koju ning kevad ja suvi mõõdusid tavalisi talutööid tehes. Sügisel läks ta edasi õppima Võru Keskkooli, samal ajal oli tal ka kokkupuuteid metsavendluse ja venevastase võitlusega. Järgnesid ajalehe Ungandi väljaandmise aastad ja lendlehtede levitamised, mis viisid ta „poliitvangiristesteni“ Võru vanglas. Ja seal algas tee Venemaa aravustesse, vangitapis sai Valev 18 aastat vanaks. 1952. a alguses vanglapäevad lõppesid ja algas taas elu kodumaal. Tema esimeseks

töökohaks siin sai Viljandi Raajoonidevaheline Ehituskontor. Ta töötas veel mitmetes ettevõtetes ja Tarvatu kolhoosis ehitustööde juhina. Lisaks sellele oli Valev mitmete vabuhenduste asutaja ja liige: Tarvatu Muinsuskaitse Seltsi asutajaliige 1988. a. Musta Vabadusõja ausamba taastamiskomitee liige jne, jne. Ta oli Sakala Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Seltsi asutaja aastal 1990 ja selle esimees alates 1993. aastast. Valev korraldas kodutütarde-noortekotkaste mitmeid isamaalisi ekskursioone ja kirjandivõistlusi. Samuti käivitas ta Võru endiste õpilastevastupanu võitlejate haudadele vastava kirjadega mälestuskivide paigaldamise ning koostas ja andis välja mahuka, 430leheküljelise, raamatu Vastupanuvõitlus Võrumaa koolipilaste vastupanuvõitlusest aastatel 1944–1950 ja kavas oli veel sellele järgi, uute andmetega, kuid aeg ja jõud said kahjuks otsa. Sellele vaatamata on Valev Kaska poolt tehtud töö märkimisväärne ja tema tegevuse tulemid austust ja mälestust väärivad. Valev Kaska oli inimene, kes oleks pidanud elama igavesti.

Ta oli aastakümneid Sakala kodutütarde-noortekotkastele töölisteks eeskujuks, keda võis järgida nii sõnas, mõttes kui tegudes. Läbi oma elu oli Valev kompromissitu võitleja vaba Eesti ja eestluse eest. Oli see tema kutselane ehitustegevus Tarvatu kolhoosis ja teistes ettevõtetes või suhtlemine kaaslastega väljaspool tööd, Valev oli alati sirge seljaga ja otskohene kõigis olukordades ja jutujamistes. Samasuguse sihikindlusega tegutses ta ka isamaaliste noorteoranisationsioonide taastajana ja nende tegevusele kaasa aitajana. Kuid Valev oli ka kaitsepolitseilane, tegutsedes mitmeid aastaid maleva formeerimismeeskonnas. Maleva aulilikke staatusi ei kingita kehvale mehele. Meil jääb üle tasuda osagi auvõlast tema ees ja avaldada tema mälestused meie lehe veergudel, mida tema silmad enam näha ei saa. Mälestus Sinust jääb tulevaste põlvetele helge. Puhka rahus tubli kaasvõitleja! Valus lein jääb igaveseks meie südamesse.

Kaitseliidu Sakala Malev
Sakala Kodutütarde ja
Noored Kotkad

Palju õnne

Villis LINDMÄE	88
Tyry PENTTI	65
Timo VREIMANN	25
Lennart SOVA	25
Kalev RASKA	25

OMA MAA

Tellimisnumber 00911

Toimetus	KL Sakala Malev Peetrimõisa 71024 Viljandimaa
Väljaandja	Kaitseliidu Sakala Malev pealik mjr Kalle Köhler, lauatel 717 9201, faks 717 9200, e-mail: oma.maa@mail.ee
Toimetajad	Rein Kikas 5331 3274, e-mail: rein.kikas@mail.ee Kerstin Käärnik 522 1866, e-mail: kerstin.kaarnik@mail.ee